

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**

**INGLIZ TILI ADABIYOTI TARIXI
O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	100 000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110 000 – Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	60110900 – Xorijiy til va adabiyoti (ingliz tili)

Chirchiq – 2024

Fan/modul kodi ITAT1504		O'quv yili 2026-2027	Semestr 5	ECTS - Kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili Ingliz		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
	Ingliz tili adabiyoti tarixi	60	60	120	
2.	I. Fanning mazmuni. Fanni o'qitishdan maqsad – Ingliz tili adabiyoti tarixi fanining asosiy maqsadi Ingliz tili adabiyoti tarixi fani, uning bo'limlari, o'rganish obyekti, boshqa fanlar bilan aloqasi haqida ma'lumot berishdan iborat. Fanning vazifasi – talabalarni Ingliz tilli mamlakatlar adabiyoti tarixi fanining asosiy tushunchalari, kategoriyalari haqidagi bilimlar bilan qurollantirish, talabalarda olingan bilimlarni amalda qo'llay olish malakasini shakllantirish kabi vazifalarni hal etishni taqozo qiladi. II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Kursga kirish. O'rta asrlar adabiyoti O'rta asrlar adabiyoti - bu 5-15-asrlarni qamrab olgan keng davr bo'lib, u davrda Yevropa adabiyotida katta o'zgarishlar yuz berdi. Bu davrda xristianlik adabiyoti ustunlik qildi, lekin shu bilan birga xalq og'zaki ijodi ham rivojlandi. 2-mavzu. Ilk Renessans Ilk Renessans - bu 14-16-asrlarni qamrab olgan davr bo'lib, u davrda Yevropa adabiyotida antiqa madaniyatga qiziqish kuchaydi. Bu davrda humanistlar deb ataladigan olimlar va yozuvchilar antik adabiyotni o'rganib, uni o'z asarlarida aks ettirishga harakat qilishdi 3-mavzu. Renessans davri adabiyoti. Uilyam Shekspirning facialari va tarixiy dramalar Renessans davri adabiyoti - bu 16-17-asrlarni qamrab olgan davr bo'lib, u davrda Yevropa adabiyotida katta o'zgarishlar yuz berdi. Bu davrda yozuvchilar insonning o'ziga xosligini va qadr-qimmatini ta'kidlaydilar, shuningdek, aql-idrok va bilim olishga katta ahamiyat beradilar. 4-mavzu. XVII asrning ingliz adabiyoti. 17-asrning ingliz adabiyoti - bu ingliz adabiyotida katta o'zgarishlar yuz bergan davr bo'lib, u davrda ingliz inqilobi va restavratsiya davri sodir bo'ldi. Bu davrda yozuvchilar siyosiy va ijtimoiy masalalarga katta ahamiyat beradilar.				

shuningdek, insonning ichki dunyosi va psixologiyasini o'rganishga harakat qiladilar.

5-mavzu. XVIII asrdagi Ingliz Maydunlash davri adabiyoti

18-asrning ingliz adabiyoti - bu ingliz adabiyotida Aql-idrok davri g'oyalari ustunlik qilgan davr bo'lib, u davrda yozuvchilar aql-idrok, mantiq va ilm-fanni targ'ib qiladilar. Bu davrda yozuvchilar insonning o'ziga xosligini va qadr-qimmatini ta'kidlaydilar, shuningdek, jamiyatlardagi ijtimoiy va siyosiy muammolarni hal qilishga harakat qiladilar.

6-mavzu. Peshqadam Maydunlash davri adabiyoti

Peshqadam Maydunlash davri adabiyoti - bu 18-asrning oxiri va 19-asrning boshlarida ingliz adabiyotida Aql-idrok davri g'oyalarga qarshi norozilik sifatida paydo bo'lgan davr bo'lib, u davrda yozuvchilar his-tuyg'ular, tasavvur va shaxsiy tajribaga katta ahamiyat beradilar. Bu davrda yozuvchilar insonning ichki dunyosi, tabiat go'zalligi va san'atga qoyil qolishni aks ettirishga harakat qiladilar.

7-mavzu. XIX asrdagi ingliz romantik adabiyoti

XIX asr ingliz adabiyotida Romantizm davri sifatida tanilgan. Bu davrda yozuvchilar individualizm, tasavvur, his-tuyg'ular va tabiatga urg'u berishdi. Romantik yozuvchilar o'rta asrlar adabiyoti va xalq og'zaki ijodidan ilhomlanishdi.

8-mavzu. XIX asrdagi britaniya adabiyotida realizm rivojlanishi

XIX asrning o'rtalarida Romantizm davri o'rnini Realizm davri egalladi. Realizm yozuvchilari kundalik hayotni va oddiy odamlarning muammolarini tasvirlashga intilishdi. Ular ijtimoiy adolatsizlik, qashshoqlik va sanoat inqilobining salbiy oqibatlari kabi masalalarni ko'tarishdi.

9-mavzu. XIX asrning britaniyalik ayol yozuvchilari

XIX asrda ayollar adabiyotida o'z ovozlari topishga kirishdilar. Ular turli janrlarda, jumladan roman, she'r va drama yozdilar. Ular ayollarning huquqlari, ta'lim va ijtimoiy mavqe kabi masalalarni ko'tarishdi.

10-mavzu. IX asrning oxiri va XX asrning boshlarida Buyuk Britaniya Adabiyoti

XIX asrning oxiri va XX asrning boshlarida Buyuk Britaniya adabiyotida bir qator yangi oqimlar paydo bo'ldi, jumladan: Modernizm- oqim an'anaviy adabiy shakllarni va qadriyatlarni buzishga intildi. Imagism -oqim aniq va aniq tasvirlarga urg'u berdi. Vorticism - oqim energiya va harakatni ifodalashga intildi.

11-mavzu. Birinchi va Ikkinchi jahon urushlarida britaniya adabiyoti
Birinchi va Ikkinchi jahon urushlari britaniya adabiyotiga katta ta'sir ko'rsatdi. Urush davrida yozuvchilar urushning dahshatlari, yo'qotishlar va

qahramonliklarini tasvirlashdi. Ular urushning odamlarga va jamiyatga ta'siri haqida ham yozdilar.

12-mavzu. Ikkinchi jahon urushidan keyingi britaniya adabiyotining rivojlanishi

Ikkinchi jahon urushidan keyin britaniya adabiyotida bir qator yangi oqimlar paydo bo'ldi. Postmodernizm. Bu oqim an'anaviy adabiy shakllarni va qadriyatlarni shubha ostiga oldi. Siyosiy adabiyot. Bu oqim ijtimoiy va siyosiy masalalarni ko'tardi. Feminist adabiyot. Bu oqim ayollarning tajribalari va huquqlari haqida yozdi.

13-mavzu. Buyuk Britaniyaning zamonaviy adabiyoti. XX-XXI asrlardagi ingliz adabiyotining rivojlanish xususiyatlari

XX-XXI asrlarda ingliz adabiyoti turli oqimlar va yo'nalishlarning paydo bo'lishi bilan ajralib turadi. Zamonaviy ingliz adabiyotining asosiy xususiyatlari quyidagilardir.

14-mavzu. Amerika uyg'onish davri adabiyoti

Amerika uyg'onish davri adabiyoti XIX asrning oxiri va XX asrning boshlarida gullab-yashnagan adabiy oqimdir. Bu davrda yozuvchilar Amerika jamiyatini, madaniyatini va tarixini o'rganishga intilishdi. Ular realizm, naturalizm va regionalizm kabi usullardan foydalanishdi.

15-mavzu. XIX asr oxiri va XX asr Amerika adabiyoti

XIX asr oxiri va XX asr Amerika adabiyoti turli oqimlar va yo'nalishlarning paydo bo'lishi bilan ajralib turadi. Bu davrda yozuvchilar Amerika jamiyatining o'zgarishlarini, yangi texnologiyalarni va urbanizatsiyani tasvirlashga intilishdi. Ular modernizm, realizm va naturalizm kabi usullardan foydalanishdi.

III. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Kursga kirish. O'rta asrlar adabiyoti
2. Ilk Renessans
3. Renessans davri adabiyoti. Uilyam Shekspiring tragediyalari va tarixiy dramalar
4. XVII asrning ingliz adabiyoti.
5. XVIII asrdagi ingliz Uyg'onish davri adabiyoti
6. Peshqadam Uyg'onish davri adabiyoti
7. XIX asrdagi ingliz romantik adabiyoti
8. XIX asrdagi britaniya adabiyotida realizm rivojlanishi
9. XIX asrning britaniyalik ayol yozuvchilari
10. IX asrning oxiri va XX asrning boshlarida Buyuk Britaniya adabiyoti
11. Birinchi va Ikkinchi jahon urushlarida britaniya adabiyoti
12. Ikkinchi jahon urushidan keyingi britaniya adabiyotining rivojlanishi

13. Buyuk Britaniyaning zamonaviy adabiyoti. XX-XXI asrlardagi ingliz adabiyotining rivojlanish xususiyatlari
14. Amerika uyg'onish davri adabiyoti
15. IXX asr oxiri va XX asr Amerika adabiyoti

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. O'rta asrlar ingliz adabiyoti
2. Ingliz Uyg'onish davri va uning adabiy rivojlanishi
3. Shekspir va Elizabeth dramasi
4. 17-asr she'riyati va nasri
5. Qayta tiklash va 18-asr adabiyoti
6. Ingliz romanining yuksalishi
7. Ingliz adabiyotida romantizm
8. Viktoriya adabiyoti va sotsrealizm
9. Ingliz estetik harakati
10. Ingliz adabiyotida modernizm
11. 20-asr ingliz she'riyati
12. 20-asrda ingliz romani
13. 20-asrdan 21-asrgacha ingliz dramasi
14. Postkolonial ingliz adabiyoti
15. Ingliz adabiyotida yozuvchi ayollar
16. Ingliz adabiyoti va sanoat inqilobi
17. Ingliz ma'rifati va uning adabiyotga ta'siri
18. Ingliz adabiyoti va diniy/ma'naviy an'analar
19. Ingliz adabiyotida satira va hazil
20. Ingliz adabiyotida gotika an'anasi
21. Ingliz fantastikasida realizm va naturalizm
22. Angliyadan tashqari anglofon adabiyoti
23. Ingliz adabiyotiga raqamli va multimodal yondashuvlar

	24.Ingliz adabiyoti fanlararo istiqbollari 25.Kanon shakllanishi va ingliz tilidagi muammolar 26.Ingliz tilida tarjima va jahon adabiyoti 27.Ingliz adabiyotida mintaqaviylik va mahalliy rang 28.Ingliz tilida sinf, irq va etnik guruhlarning vakillari yoniq 29.Ingliz adabiy an'alarida gender va jinsiylik 30.XXI asrda ingliz adabiyotining kelajagi
3.	VII. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: "Ingliz tili adabiyoti tarixi" paydo bo'lishi haqidagi farazlar; • dunyo tillari va ularning tasnifi; • "Ingliz tili adabiyoti tarixi" va olimlar; • "Ingliz tili adabiyoti tarixining zamonaviy yo'nalishlari to'g'risida yetarli darajada bilimga ega bo'lishi; • "Ingliz tili adabiyoti tarixi" to'g'risida keng bilimni egallay olish; • O'zbekiston va xorijiy davlatlarda nashr qilingan ilmiy adabiyotlar bilan ishlash; • o'rganilayotgan chet tildan ona tili xususiyatlarini ajrata olish; • "Ingliz tili adabiyoti tarixi" olimlar talimotlarini tahlil qila olish; • turli tillarni oila va guruhlarga tasniflay olish; • zamonaviy "Ingliz tili adabiyoti tarixi" masalalarini tushuna olish malakasiga ega bo'lishi; • chet tili o'rganish amaliyotida nazariy bilimlarni qo'llash; • "Ingliz tili adabiyoti tarixi" bo'yicha ilmiy izlanishlarga kasbiy nuqtai nazardan qarash; • "Ingliz tili adabiyoti tarixi" ro'y berayotgan jarayonlarni o'zaro bog'liqlik nuqtai nazaridan tahlil qilish; • "Ingliz tili adabiyoti tarixi" umumiy va hususiy belgilar haqidagi tushunchalarni amaliyotda qo'llash ko'nikmasiga ega bo'lishi zarur
4.	VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va hioya qilish uchun loyihalar
5.	IX. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini

	to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	X. Asosiy adabiyotlar: 1. M.A.Yusupova, A.N.Djalilova, S.A.Aminova, History of English literature, Chirchiq, 2023 2. A companion to American Literature and Culture. Edited by Paul Lauter. UK: Blackwell Publishing. 2010. 770p. 3. Michael Alexander, The history of English literature, Bloomsbury Academy, 2017 XI. Qo'shimcha adabiyotlar 1. Angela Vietto. Research Guide to American Literature: Early American Literature, 1776 1820. New York. 2010 2. W F. Collier, A history of English literature, Frankfurt am Main, 2020 3. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2016. Axborot manbalari 1. www.cspi.uz 2. https://en.wikipedia.org/wiki/Language_family 3. https://larasays.wordpress.com/pronunciation-2/
7.	Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2024 yil " <u>29</u> " <u>08</u> № <u>1</u> "dagi qarori bilan tasdiqlangan.
8.	Fan/modul uchun ma'sul: M.A. Yusupova - Chirchiq davlat pedagogika universiteti Lingvistika va ingliz tilini o'qitish metodikasi kafedrasini mudiri, dotsent, p.f.f.d (PhD).
9.	Taqrizchilar: J.Sh. Djumabayeva - O'zMU, Ingliz tili filologiyasi kafedrasini mudiri, f.f.d., professor. D.K.Ruzmetova - ChDPU, Ingliz tili nazariyasi va amaliyoti kafedrasini dotsenti, p.f.f.d. (PhD)

